

Objaśnienia znaków umownych w tablicach:

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
- Zera: (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
- “W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

***Działalność przedsiębiorstw
niefinansowych
w 2004 roku***

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

WARSZAWA 2006

WYDAWCA

GUS, Departament Statystyki Przedsiębiorstw i Rejestrów

Zespół redakcyjny w składzie: Jacek Kotowski, Aleksandra Foryś,
pod kierunkiem Dyrektora Izabelli Zagoździńskiej.

Redakcja techniczna, skład komputerowy i wykresy – Aleksandra Foryś

Okładka – Zakład Wydawnictw Statystycznych

Druk – Zakład Wydawnictw Statystycznych
Warszawa, Al. Niepodległości 208

PRZEDMOWA

Niniejsza publikacja jest drugim już syntetycznym opracowaniem, zawierającym podstawowe informacje o wszystkich niefinansowych przedsiębiorstwach, niezależnie od ich wielkości mierzonej liczbą pracujących. Prezentowane informacje obrazują wielkość i strukturę zbiorowości podmiotów prowadzących działalność w 2004 r., określanej według formy własności i formy prawnej jednostek, rodzaju i lokalizacji prowadzonej przez nie działalności, a także klasy wielkości z wyróżnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

W opracowaniu przedstawiono dane o pracujących i zatrudnieniu, wynikach finansowych uzyskanych przez podmioty z prowadzonej działalności oraz o działalności inwestycyjnej i posiadanych środkach trwałych. Ostatnia część odnosi się do działalności przedsiębiorstw w podziale terytorialnym na poziomie wojewódzkim.

Publikację przygotowano na podstawie wyników pełnych badań przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób realizowanych na sprawozdaniach: SP – Roczna ankieta przedsiębiorstw za rok 2004 i F-02 – Statystyczne sprawozdanie finansowego sporządzone na dzień 31 XII 2004 r., oraz reprezentacyjnego badania mikro-przedsiębiorstw (do 9 pracujących), realizowanego na formularzu SP-3 – Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw za 2004 r.

Dyrektor Departamentu
Statystyki Przedsiębiorstw i Rejestrów

Izabella Zagoździńska

Warszawa, luty 2006 r.

SPIS TREŚCI

	Tabl.	Str.
PRZEDMOWA	x	3
I. UWAGI METODYCZNE	x	7
1. 1. Wprowadzenie.....	x	7
1. 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania	x	8
1. 3. Objasnienia do stosowanych pojęć	x	9
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNA	x	13
2. 1. Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą	x	13
2. 2. Pracujący, zatrudnienie i przeciętne wynagrodzenia	x	15
2. 3. Wyniki finansowe przedsiębiorstw	x	17
2.3.1. Przychody	x	17
2.3.2. Koszty	x	19
2.3.3. Wskaźniki poziomu kosztów	x	21
2.3.4. Wynagrodzenia	x	22
2. 4. Inwestycje. Środki trwałe	x	23
2.4.1. Inwestycje	x	23
2.4.2. Środki trwałe	x	26
2. 5. Podstawowe dane w przekroju terytorialnym	x	27
TABLICE		
Podstawowe informacje o przedsiębiorstwach według form prawnych i klas wielkości w 2004 r.	1	33
Struktura podstawowych informacji o przedsiębiorstwach według form prawnych i klas wielkości w 2004 r.	2	35
Przedsiębiorstwa według lat prowadzenia działalności i klas wielkości w 2004 r.	3	36

Przedsiębiorstwa, pracujący, przeciętne zatrudnienie oraz wynagrodzenia brutto według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i klas wielkości w 2004 r.	4	37
Zmiany rodzaju prowadzonej działalności przedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe i wyniki badania w 2004 r.	5	39
Przychody oraz koszty w przedsiębiorstwach według podstawowego rodzaju działalności i klas wielkości w 2004 r.	6	40
Nakłady inwestycyjne według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i klas wielkości w 2004 r. (ceny bieżące)	7	42
Struktura przedsiębiorstw inwestujących według podstawowego rodzaju działalności, wysokości poniesionych nakładów inwestycyjnych i klas wielkości przedsiębiorstw w 2004 r.	8	44
Wartość brutto, netto i stopień zużycia środków trwałych według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i klas wielkości w 2004 r.	9	50
Struktura wartości brutto środków trwałych według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i klas wielkości w 2004 r.	10	54
Przedsiębiorstwa i pracujący według klas wielkości podmiotów i województw w 2004 r.	11	56
Przedsiębiorstwa i pracujący według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2004 r.	12	58
Struktura przedsiębiorstw i pracujących według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2004 r.	13	62
Przychody i koszty według klas wielkości przedsiębiorstw i województw w 2004 r.	14	64
Przychody i koszty według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2004 r.	15	66
Nakłady inwestycyjne według klas wielkości przedsiębiorstw i województw w 2004 r. (ceny bieżące)	16	70
Nakłady inwestycyjne według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2004 r. (ceny bieżące)	17	72
Podstawowe informacje o jednostkach lokalnych według województw w 2004 r.....	18	74

WYKRESY

	Wykres	Str.
Podstawowe informacje o przedsiębiorstwach według klas wielkości	1	77
Struktura przedsiębiorstw według podstawowego rodzaju działalności	2	78
Struktura przychodów według podstawowego rodzaju działalności	3	79
Struktura przedsiębiorstw według form prawnych i klas wielkości	4	80
Struktura przedsiębiorstw według lat prowadzenia działalności i klas wielkości ...	5	80
Struktura pracujących według form prawnych i klas wielkości przedsiębiorstw	6	80
Liczba przedsiębiorstw według województw	7	81
Liczba jednostek lokalnych według województw	8	81
Przychody i koszty według województw	9	81

I. UWAGI METODYCZNE

1.1. Wprowadzenie

Dane o przedsiębiorstwach prowadzących w kolejnych latach działalność gospodarczą zbierane są w wielu badaniach statystycznych. Poszczególnymi badaniami – zależnie od ich celu – obejmowane są różne grupy podmiotów, wybierane według określonych kryteriów, w tym według wielkości jednostki, formy własności, formy prawnej, rodzaju prowadzonej działalności, typu ewidencji księgowej.

Największa zbiorowość obejmowana jest rocznymi badaniami działalności gospodarczej przedsiębiorstw. Na badania te składają się reprezentacyjne badanie tzw. mikro-przedsiębiorstw i dwa (zależnie od rodzaju działalności jednostki) pełne badania wszystkich pozostałych podmiotów. Wyniki każdego z tych badań są publikowane przez GUS w odrębnych publikacjach: „Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób”, „Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych” oraz „Podmioty gospodarcze według rodzajów i miejsc prowadzenia działalności”.

W niniejszej publikacji przedstawiono zbiorczą informację o wszystkich przedsiębiorstwach prowadzących działalność w 2004 r., niezależnie od tego, którym z powyższych badań były one objęte. W szczególności, w opracowaniu wykorzystano wyniki pełnych badań przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób realizowanych na sprawozdaniach: SP – Roczna ankieta przedsiębiorstw za rok 2004 i F-02 – Statystyczne sprawozdanie finansowe sporządzone na dzień 31 XII 2004 r., oraz reprezentacyjnego badania mikro-przedsiębiorstw (do 9 osób pracujących), realizowanego na sprawozdaniu SP-3 – Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw za 2004 r.

Badania te zrealizowane były przez Główny Urząd Statystyczny na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2004 (Dz. U. nr 159, poz. 1538 z dnia 12 września 2003 r.) wraz z późniejszymi zmianami.

W stosunku do wyników prezentowanych w publikacjach opracowywanych odrębnie na podstawie poszczególnych badań, informacje przedstawione poniżej są mniej szczegółowe, odnosząc się do kilku wybranych podstawowych danych przekazywanych przez wszystkie badane podmioty, w tym jednostki najmniejsze, zobowiązane do prowadzenia bardzo uproszczonej ewidencji. Pozwala to na prezentację wyników dla pełnej zbiorowości przedsiębiorstw aktywnych

w 2004 r., jej strukturę według wybranych kryteriów i wyniki uzyskane z prowadzonej działalności.

Z uwagi na zawężoną w tym opracowaniu listę uwzględnionych cech, możliwe było dokonanie imputacji danych dla podmiotów, które odmówiły złożenia rocznych sprawozdań statystycznych. Takich uzupełnień nie dokonuje się w przypadku badań prowadzonych na sprawozdaniu SP i F-02, obejmujących bardzo szczegółowe dane o wynikach badanych przedsiębiorstw. Ponadto, w niniejszym opracowaniu uwzględnione zostały te podmioty, które prowadziły działalność w ciągu 2004 r., ale były już nieaktywne na koniec tego roku. Dane prezentowane w publikacji nie obejmują jednostek prowadzących działalność z zakresu rolnictwa i łowiectwa.

1.2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

W publikacji przedstawione zostały podstawowe informacje o osobach prawnych i jednostkach niemających osobowości prawnej oraz o osobach fizycznych, które prowadziły działalność gospodarczą w Polsce w 2004 roku.

Ilekcroć w opracowaniu jest mowa o zbiorowości osób fizycznych, należy przez to rozumieć, że prezentowana jest ona łącznie z osobami, które działały w ramach spółek zawiązanych na podstawie umowy sporządzonej w oparciu o kodeks cywilny (spółki cywilne). Umownie przyjęto też, że zbiorowość jednostek mających osobowość prawną (osoby prawne) prezentowana jest łącznie z jednostkami organizacyjnymi niemającymi osobowości prawnej.

Prezentowane dane obejmują wszystkie podmioty, niezależnie od liczby pracujących w nich osób, zaklasyfikowane do następujących sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności:

- leśnictwo (sekcja A – dział 02),
- rybołówstwo i rybactwo (sekcja B – dział 05),
- przemysł (sekcje C, D i E),
- budownictwo (sekcja F),
- handel (sekcja G),
- hotele i restauracje (sekcja H),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (sekcja I),
- obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie interesów (sekcja K),
- edukacja (sekcja M),
- ochrona zdrowia (sekcja N - klasy 8512-8520, grupa 853),
- pozostała działalność usługowa komunalna, socjalna i indywidualna (sekcja O – działy 90, 92, 93).

W opracowaniu uwzględniono także wybrane podmioty prowadzące działalność z zakresu pośrednictwa finansowego (sekcja J), z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność bankową, ubezpieczeniową, maklerską, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych, powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych. Zapewnia to spójność prezentowanych danych z zakresem podmiotowym częściowych badań, na podstawie których przygotowano zostały dane dla pełnej zbiorowości przedsiębiorstw.

Dane według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw zostały przedstawione dla poszczególnych sekcji PKD. W stosunku do obowiązujących przekrojów klasyfikacyjnych dokonano jedynie dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo i kopalnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”.

W badanej zbiorowości wyodrębniono też małe, średnie i duże przedsiębiorstwa. Zgodnie z obowiązującymi definicjami, do pierwszej z tych grup zaliczono jednostki o liczbie pracujących do 49 osób (z wyodrębnieniem tzw. mikro-przedsiębiorstw do 9 osób pracujących), do drugiej – jednostki o liczbie pracujących 50 – 249 osób, a do trzeciej – jednostki o liczbie pracujących powyżej 249 osób.

W ostatniej części publikacji, omawiana zbiorowość przedsiębiorstw zaprezentowana została w przekrojach terytorialnych na poziomie wojewódzkim. W tej części przedstawiono także wybrane dane o tzw. jednostkach lokalnych przedsiębiorstw.

Prezentowane dane ujęto w następujących blokach tematycznych:

- liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą i ich struktura wg wybranych kryteriów,
- pracujący, zatrudnienie i przeciętne wynagrodzenia,
- wyniki finansowe,
- inwestycje i środki trwałe,
- podstawowe dane według województw.

1.3. Objaśnienia do stosowanych pojęć

Jednostka lokalna

Zgodnie z definicją obowiązującą w krajach Unii Europejskiej, za jednostkę lokalną uznany został każdy wyodrębniony geograficznie teren zidentyfikowany konkretnym adresem, pod którym na rzecz przedsiębiorstwa pracuje jedna lub więcej osób nawet w niepełnym

wymiarze godzin pracy. Przykładowo może to być: zakład, filia, magazyn, sklep, zajezdnia, biuro konstrukcyjne i technologiczne, laboratorium doświadczalne czy biuro kompletacji dostaw. W tego typu formach zorganizowania przedsiębiorstwa może być prowadzona działalność gospodarcza związana z wytwarzaniem wyrobów i świadczeniem usług sprzedawanych na zewnątrz przedsiębiorstwa, a także działalność pomocnicza na rzecz przedsiębiorstwa.

Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- *przychody netto* ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług);
- *przychody netto* ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- *pozostałe przychody operacyjne*, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: przychody ze sprzedaży lub wpływy z likwidacji środków trwałych i inwestycji rozpoczętych, odpisane przedawnione zobowiązania, otrzymane odszkodowania, wyegzekwowane kary i grzywny, otrzymane przez jednostkę nieodpłatnie składniki majątku, otrzymane dotacje, subwencje i dopłaty,
- *przychody finansowe*, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych, kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielonych pożyczek, odsetki od lokat terminowych.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- *koszt własny* sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszt wytworzenia sprzedanych produktów powiększony o koszty sprzedaży (z podatkiem akcyzowym) i koszty ogólnego zarządu (wariant kalkulacyjny), lub koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów (wariant porównawczy).
- *wartość sprzedanych towarów i materiałów* według cen zakupu (nabycia);
- *pozostałe koszty operacyjne*, tj. koszty związane ze sprzedażą składników majątku trwałego, inwestycji oraz uprzednio zaliczane do strat nadzwyczajnych, odpisane należności przedawnione, należności umorzone i nieściągalne, skutki aktualizacji wartości zasobów rzeczowych składników majątku obrotowego, zapłacone kary, grzywny i odszkodowania oraz darowizny na rzecz osób fizycznych i prawnych,
- *koszty finansowe*, na które składają się w szczególności odsetki i prowizje od zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz ujemne różnice kursowe, dyskonto potrącone przez nabywcę przy sprzedaży dla niego weksli i czeków obcych, straty na sprzedaży papierów wartościowych, odpisy aktualizujące wartość finansowego majątku trwałego oraz krótkoterminowych

papierów wartościowych, a także utworzenie rezerw na pewne lub prawdopodobne straty dotyczące operacji finansowych.

Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług.

Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o saldo zysków i strat nadzwyczajnych.

Wskaźnik rentowności obrotu brutto – jest to wyrażona w procentach relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.

Wartość dodana – to wartość produkcji pomniejszona o całkowite koszty zakupu towarów i usług.

Do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania), tj. osoby zatrudnione w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami rodzin, z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce,
- agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, które funkcjonują w oparciu o prawo spółdzielcze.

Do pracujących zalicza się ponadto osoby wykonujące pracę za granicą (na rzecz jednostek krajowych, w których zostały zatrudnione), niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia.

Do zatrudnionych zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania, z wyjątkiem osób:
  - wykonujących pracę nakładczą,
  - zatrudnionych poza granicami kraju,
  - przebywających na urloпах wychowawczych,
  - pozostających na urloпах rehabilitacyjnych,
- zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z funduszu pracy,

- osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej,
- osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie o naukę zawodu,
- osoby pracujące w przedsiębiorstwach w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), żołnierzy, skazanych, junaków obrony cywilnej, junaków straży przemysłowej i pożarnej, osoby odbywające w przedsiębiorstwach zastępczą służbę poborowych.

Przeciętną liczbę zatrudnionych w roku oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy przedsiębiorstwo funkcjonowało przez cały rok, czy też nie), natomiast przeciętne zatrudnienie w miesiącu przedsiębiorstwo oblicza na podstawie sumy stanów dziennych, tj. w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca, podzielonej przez dwa, po uprzednim przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonej w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy.

Wynagrodzenia brutto obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Przeciętne wynagrodzenia miesięczne obejmują wynagrodzenia brutto przypadające na jednego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę.

Nakłady na środki trwałe związane z działalnością firmy obejmują wydatki ponoszone na:

- budowę nowych budynków oraz przebudowę i modernizację budynków i budowli,
- zakup nowych i modernizację maszyn i urządzeń technicznych, jeśli okres użytkowania przekracza 1 rok,
- zakup nowych i modernizację środków transportu.

Dane w tablicach 1-17 prezentowane są według siedziby przedsiębiorstwa, a podstawowe informacje o jednostkach lokalnych zawarte w tablicy 18 – według siedziby jednostki lokalnej.

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNA

2.1. Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą

W 2004 r. w Polsce prowadziło działalność 1715 tys. przedsiębiorstw, co oznacza spadek w stosunku do ubiegłego roku o niespełna 1%. Z punktu widzenia klasy wielkości podmiotów, w populacji przedsiębiorstw dominowały jednostki małe stanowiąc 99,0% całej populacji (mikro-przedsiębiorstwa do 9 osób pracujących – 96,4%). Podobnie jak w poprzednim roku, odsetek jednostek średnich i dużych był bardzo niewielki, stanowiąc odpowiednio 0,8% i 0,2% wszystkich przedsiębiorstw.

W ogólnej liczbie przedsiębiorstw sektora prywatnego, stanowiącego 99,8% całej badanej zbiorowości, 99,0% to jednostki małe (w tym 96,4% to mikro-przedsiębiorstwa), 0,8% – średnie i 0,2% – duże. Do sektora publicznego należało zaledwie 4,1 tys. przedsiębiorstw (oznacza to spadek w stosunku do ubiegłego roku o 1,4 tys. przedsiębiorstw), z tego 51,1% to przedsiębiorstwa małe (w tym 22,1% mikro-przedsiębiorstwa), 35,6% – średnie, a 13,4% – duże.

Biorąc pod uwagę podstawowy rodzaj prowadzonej działalności, ponad 1/3 badanej zbiorowości (35,6%) stanowiły jednostki handlowe. Wśród nich 99,5% to przedsiębiorstwa małe (jednostki najmniejsze, do 9 osób pracujących – 97,2%), 0,4% – średnie, a 0,1% – duże. Działalność w zakresie obsługi nieruchomości i firm prowadziło 16,2% łącznej liczby przedsiębiorstw. Ich struktura wg wielkości kształtowała się następująco: jednostki małe stanowiły 99,3% (mikro-przedsiębiorstwa – 97,8%), średnie – 0,6%, a duże – 0,1%. Jednostki przemysłowe skupiały 12,3% badanej zbiorowości przedsiębiorstw, z czego jednostki małe – 95,9%, średnie – 3,3%, i duże – 0,8%. Od 5 do 10% badanej zbiorowości stanowiły jednostki prowadzące działalność z zakresu ochrony zdrowia, transportu i budownictwa. Także i w tych obszarach dominowały małe przedsiębiorstwa, stanowiąc w każdym z nich powyżej 99%. W trzech powyższych rodzajach działalności najniższy – chociaż też dominujący – był udział mikro-przedsiębiorstw w budownictwie (96,4%), najwyższy – w ochronie zdrowia (98,3%).

Ze względu na podstawową formę prawną, w omawianej grupie 1715 tys. podmiotów, 92,9% jednostek należało do osób fizycznych. Osoby prawne i jednostki niemające osobowości prawnej stanowiły zaledwie 7,1% wszystkich podmiotów. Przedsiębiorstwa osób fizycznych to w 99,9% bardzo małe podmioty (w tym 98,7% to mikro-przedsiębiorstwa). W podmiotach osób prawnych małe przedsiębiorstwa stanowiły 88,0%.

Struktura przedsiębiorstw według lat prowadzenia działalności przedstawiała się następująco: firmy powstałe w 2004 r., a więc firmy prowadzące w momencie badania działalność gospodarczą nie dłużej niż rok, stanowiły 11,2% wszystkich podmiotów. Były to głównie podmioty prowadzące działalność handlową (36,9%) i działalność związaną z obsługą nieruchomości i firm (20,1%) oraz firmy budowlane (7,8%). Z punktu widzenia wielkości, w grupie nowo tworzonych podmiotów dominowały – podobnie jak w 2003 r. – mikro-przedsiębiorstwa (98,8%). Do grupy najstarszych przedsiębiorstw (działających ponad 5 lat) należało blisko 64,7% wszystkich jednostek aktywnych w 2004 r. Największy ich odsetek odnotowano w grupie jednostek handlowych (35,5%), z zakresu obsługi nieruchomości i firm (13,7%) oraz wśród przedsiębiorstw przemysłowych (13,5%). Najmniejszy udział najstarszych jednostek obserwowano wśród podmiotów prowadzących działalność z zakresu leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa (0,6%). W grupie jednostek utrzymujących się na rynku 5 i więcej lat, odsetek mikro-przedsiębiorstw był także znaczący i wyniósł analogicznie jak przed rokiem – 95,6%.

Wyniki prowadzonych badań wskazują na to, że aby utrzymać się na rynku bądź uzyskiwać lepsze wyniki z podejmowanej działalności, przedsiębiorstwa niejednokrotnie zmieniają profil prowadzonej działalności. W 2004 r. w największym stopniu dotyczyło to jednostek związanych z leśnictwem, hotelami i restauracjami, budownictwem oraz przemysłem. Przedsiębiorstwa w największym stopniu przekształcały się w jednostki handlowe bądź w jednostki związane z obsługą nieruchomości.

Prowadzone badania pozwalają też określić rzeczywistą lokalizację działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwa poprzez zidentyfikowanie ich jednostek lokalnych. Ze zgromadzonych danych wynika, że 1715 tys. przedsiębiorstw posiadało 1788,7 tys. jednostek lokalnych. Jednostki te w 96,0% zaliczały się do jednostek małych. Do średnich zaklasyfikowano 2,6% całej zbiorowości jednostek lokalnych, a do dużych – zaledwie 1,4%.

2.2. Pracujący, zatrudnienie i przeciętne wynagrodzenia

Według stanu na 31 grudnia 2004 r. w badanych przedsiębiorstwach pracowało 8160,7 tys. osób. Z ogólnej liczby pracujących 87,4% zatrudnionych było w sektorze prywatnym, a 12,6% w sektorze publicznym. Oznacza to, że w stosunku do 2003 r. liczba pracujących w sektorze publicznym spadła o 2,0%.

Z punktu widzenia klasy wielkości podmiotu, podobnie jak rok wcześniej, ponad połowę wszystkich pracujących (53,3%) znalazło pracę w jednostkach małych (w podmiotach do 9 osób pracujących – 41,5%). W jednostkach średnich pracowało 17,9% osób, a w dużych – 28,8%.

Mimo, że podmioty osób fizycznych stanowiły 92,9% całej zbiorowości przedsiębiorstw, pracowało w nich zaledwie 44,6% ogólnej liczby pracujących, (w roku 2003 – 45,3%). Pozostałe 55,4% znalazło zatrudnienie w przedsiębiorstwach osób prawnych. Wśród pracujących w podmiotach osób fizycznych, 93,3% to pracujący w jednostkach małych (83,1% – w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących do 9 osób), 5,1% – w jednostkach średnich, a 1,6% – w jednostkach dużych. Podobnie jak rok wcześniej, ponad połowa pracujących w przedsiębiorstwach osób prawnych (50,7%) to zatrudnieni w jednostkach dużych, 28,2% – w podmiotach średnich, a 21,2% – w małych (w tym 8,0% w mikro-przedsiębiorstwach).

Z uwagi na podstawowy rodzaj prowadzonej działalności, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej osób pracowało w przedsiębiorstwach przemysłowych (35,4%) oraz handlu i naprawach (26,1%).

Przeciętna liczba zatrudnionych w badanej zbiorowości jednostek wyniosła 4,8% osoby na przedsiębiorstwo i była zróżnicowana w zależności od formy prawnej podmiotu oraz rodzaju prowadzonej przez niego działalności.

Liczba pracujących w przedsiębiorstwach według lat prowadzenia działalności była także zróżnicowana i kształtowała się następująco: w przedsiębiorstwach najmłodszych, powstałych w 2004 r., pracowało 5,0% ogółu pracujących. Przeciętna liczba zatrudnionych w tych przedsiębiorstwach, analogicznie jak w roku ubiegłym, kształtowała się na poziomie 2,1 osoby. Ponad 3/4 pracujących (77,6%) to osoby związane z jednostkami działającymi na rynku od ponad 5 lat. Przeciętnie w jednym podmiocie z tej grupy przedsiębiorstw pracowały 4 osoby więcej niż średnio w przedsiębiorstwach działających na rynku do 1 roku.

W 2004 r. w badanych przedsiębiorstwach przeciętna liczba zatrudnionych wyniosła 5674 tys. osób, co oznacza spadek o 62 tys. osób w stosunku do roku ubiegłego. Podmioty osób fizycznych zatrudniały 25,8% ogółu zatrudnionych. Pozostałe 74,2% znalazło zatrudnienie w przedsiębiorstwach osób prawnych.

Podobnie jak w przypadku pracujących, najwięcej osób było zatrudnionych w przemyśle 44,5%, najmniej – w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie (0,7%).

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto na jednego zatrudnionego w badanych jednostkach wyniosło w 2004 r. 2336 zł, co oznacza wzrost o 194 zł w stosunku do 2003 roku. Najwyższe wynagrodzenia odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się pośrednictwem finansowym (3929 zł), natomiast najniższe – w działalności związanej z hotelami i restauracjami (1537 zł).

Forma prawna przedsiębiorstwa miała bardzo wyraźny wpływ na poziom wynagrodzenia zatrudnionych i jego wzrost w stosunku do 2003 r. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto na jednego zatrudnionego w przedsiębiorstwach mających osobowość prawną było bowiem dwukrotnie wyższe niż w jednostkach osób fizycznych i wynosiło 2709 zł, zwiększając się w ciągu roku o 241 zł. Dla jednostek osób fizycznych dane te kształtowały się odpowiednio na poziomie 1264 zł i 52 zł.

Z punktu widzenia klasy wielkości podmiotów przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto na jednego zatrudnionego kształtowało się następująco: w grupie przedsiębiorstw małych przeciętna płaca brutto wynosiła 1741 zł (w tym 1449 zł w mikro-przedsiębiorstwach) i wahała się w granicach od 1201 zł w hotelach i restauracjach do 3099 zł w pośrednictwie finansowym (w tym dla mikro-przedsiębiorstw od 988 zł w hotelach i restauracjach do 2195 zł w pośrednictwie finansowym). W grupie przedsiębiorstw średnich przeciętna płaca brutto wynosiła 2372 zł i była najniższa w hotelach i restauracjach – 1983 zł, a najwyższa w pośrednictwie finansowym – 5773 zł. W przedsiębiorstwach dużych kształtowała się średnio na poziomie 2856 zł i kształtowała się w granicach od 1867 zł w ochronie zdrowia i opiece społecznej do 4146 zł w firmach pośrednictwa finansowego.

2.3. Wyniki finansowe przedsiębiorstw

2.3.1. Przychody

W 2004 roku przychody z całokształtu działalności uzyskane przez badane przedsiębiorstwa wyniosły 2193125 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 12,4%. Z punktu widzenia formy prawnej jednostek, 22,4% przychodów wszystkich badanych jednostek wypracowały osoby fizyczne, natomiast 77,6% – osoby prawne (w 2003 r. – odpowiednio: 23,0% i 77,0%).

W grupie osób prawnych, tak w przeliczeniu na jeden zakład, jak i na jednego pracującego, przychody były wyższe niż w grupie osób fizycznych. W przedsiębiorstwach mających osobowość prawną wyniosły one 13983,3 tys. zł na jeden podmiot i 376,3 tys. zł na jednego pracującego, w jednostkach osób fizycznych – odpowiednio 308,2 tys. i 135 tys. zł. Jak już wspomniano wcześniej, przedsiębiorstwa handlowe stanowiły 35,6% całej obserwowanej zbiorowości. Posiadały także największy udział (38,6%) w przychodach wszystkich badanych przedsiębiorstw (dla porównania w 2003 r. – 39,0%). Drugą grupą przedsiębiorstw o znaczącym udziale przychodów (37,0%) były podmioty zajmujące się działalnością przemysłową, choć ich liczebność była dużo mniejsza niż podmiotów handlowych i kształtowała się na poziomie 12,3%. Na pozostały odsetek przychodów, podobnie jak w poprzednim roku, składały się głównie przychody przedsiębiorstw transportowych (6,8%), podmiotów prowadzących działalność z zakresu obsługi nieruchomości i firm (6,2%) oraz podmiotów związanych z budownictwem (4,5%).

W poszczególnych obszarach działalności badanych przedsiębiorstw obserwuje się duże zróżnicowanie wysokości osiąganych przychodów. Przy przeciętnych przychodach na jednego pracującego w całej zbiorowości wynoszących 268,7 tys. zł, najwyższy ich poziom odnotowano w podmiotach z pośrednictwa finansowego (546,6 tys. zł) i wśród prowadzących działalność związaną z handlem (397,8 tys. zł), najniższy – w ochronie zdrowia (55,4 tys. zł) oraz hotelach i restauracjach (70,2 tys. zł). Podobnie jak rok wcześniej, najwyższe przychody na jeden podmiot osiągnęły przedsiębiorstwach przemysłowe (3996,5 tys. zł). Najniższe przychody w 2004 r. wypracowały jednostki z ochrony zdrowia (118,8 tys. zł), natomiast w 2003 r. – podmioty z sekcji hotele i restauracje (218,4 tys. zł).

Z punktu widzenia liczby lat prowadzenia działalności przez jednostkę, najniższe przychody (tak w przeliczeniu na 1 podmiot jak i na 1 pracującego) osiągały jednostki, które powstały w 2004 r., najwyższe natomiast firmy prowadzące działalność ponad 5 lat.

Wysokość uzyskiwanych przychodów zależała nie tylko od rodzaju prowadzonej działalności i formy prawnej podmiotu, ale i od jego wielkości. Wyniki uzyskane w 2004 r.

potwierdzają, że wydajność osiągnięta w omawianych przedsiębiorstwach w przeliczeniu na jednego pracującego jest także silnie skorelowana z liczbą pracujących w nich osób.

Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw małych wzrosły w stosunku do 2003 r. o 8,6% i wyniosły 865646 mln zł, co stanowiło 39,5% wszystkich przychodów (przychody mikro-przedsiębiorstw – 24,7%). Nieco ponad połowę (51,1%) przychodów podmiotów małych stanowiły przychody osób fizycznych, tworzących zbiorowość małych jednostek w 90,1% (w grupie mikro-przedsiębiorstw przychody uzyskane przez osoby fizyczne wzrosły o 7,0% w stosunku do 2003 r. i stanowiły 74,7%). Największy odsetek przychodów uzyskanych przez małe przedsiębiorstwa (w tym przez najmniejsze do 9 osób pracujących) odnotowano w działalności handlowej (odpowiednio: 55,7% i 55,4%), najniższy zaś w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie (po 0,2%).

Przeciętne przychody uzyskane przez 1 podmiot w grupie małych jednostek wzrosły o 9,3% i wyniosły 509,7 tys. zł (w mikro-przedsiębiorstwach wzrosły o 9,9% i wyniosły 327,4 tys. zł). Najwyższy ich poziom obserwowano dla przedsiębiorstw związanych z pośrednictwem finansowym (odpowiednio: 1003,7 tys. zł i 840,2 tys. zł) oraz z handlem (odpowiednio: 793,8 tys. zł i 505,6 tys. zł), najniższy zaś dla podmiotów działających w ochronie zdrowia i opiece społecznej (odpowiednio: 95,5 tys. zł i 77,1 tys. zł). Przychody na 1 pracującego dla podmiotów małych oszacowano na poziomie 199,0 tys. zł, co oznacza wzrost o 8,6% w stosunku do 2003 r. (dla mikro-przedsiębiorstw odpowiednio – 160,0 tys. zł i wzrost o 9,4%). Najwyższy ich poziom odnotowano w podmiotach z pośrednictwa finansowego (688,6 tys. zł i 609,8 tys. zł) i wśród jednostek prowadzących działalność handlową (odpowiednio: 301,0 tys. zł i 230,2 tys. zł), najniższy zaś w ochronie zdrowia i opiece społecznej (52,8 tys. zł i 50,2 tys. zł).

Przedsiębiorstwa średnie (0,8% zbiorowości) uzyskały w 2004 r. przychody z całokształtu działalności w wysokości 487148 mln zł, tj. 22,2% przychodów ogółu badanych przedsiębiorstw. Oznacza to wzrost wartości przychodów w tej klasie przedsiębiorstw o 15,3% w stosunku do 2003 r. Przychody podmiotów średnich to w przeważającej mierze przychody osób prawnych (91,9%). Dokładnie 80,7% przychodów przedsiębiorstw średnich stanowiły przychody podmiotów handlowych (41,8%) i przemysłowych (38,9%).

Przy przeciętnych przychodach na 1 podmiot wynoszących w grupie przedsiębiorstw średnich 34788,3 (w 2003 r. – 29410,6 tys. zł), najwyższy ich poziom odnotowano w działalności związanej z pośrednictwem finansowym – 77165,1 tys. zł oraz z handlem – 75404,4 tys. zł, najniższy – w ochronie zdrowia i opiece społecznej – 6986,3 tys. zł. Znaczące różnice notuje się też w przychodach w przeliczeniu na 1 pracującego. Przy przeciętnych przychodach na 1 pracującego wynoszących 333,3 tys. zł (w 2003 r. – 285,8 tys. zł), najwyższy

ich poziom wystąpił w pośrednictwie finansowym (791,6 tys. zł) i handlu (695,2 tys. zł), najniższy – w ochronie zdrowia i opiece społecznej (72,4 tys. zł).

Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw dużych wzrosły w stosunku do 2003 r. o blisko 15% i wyniosły w 2004 r. 840330 mln zł. Przychody tych przedsiębiorstw stanowiły 38,3% przychodów ogółem (przy 0,2% udziale tych podmiotów w całej badanej zbiorowości). Przychody firm dużych to przede wszystkim przychody osób prawnych (98,9%), natomiast z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności, najwyższy odsetek przychodów z całokształtu działalności dużych przedsiębiorstw stanowiły przychody firm przemysłowych (62,8%).

Przeciętne przychody dużych jednostek w przeliczeniu na 1 podmiot wyniosły 305130,7 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do ubiegłego roku o 1,1%, a w przeliczeniu na 1 pracującego – 375,9 tys. zł, ze wzrostem blisko 12%. W obu przypadkach najwyższe przychody odnotowano dla firm związanych z handlem: odpowiednio – 509043,5 tys. zł i 703,9 tys. zł.

2.3.2. Koszty

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności wyniosły w omawianym okresie 2040831 mln zł, co oznacza wzrost o 10,0% w stosunku do poprzedniego roku. Przedsiębiorstwa osób prawnych poniosły 78,6% łącznej wartości kosztów. Z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności najwyższy odsetek kosztów odnotowano dla przedsiębiorstw handlowych – 39,7%, najniższy zaś dla podmiotów z sekcji edukacja – 0,1%.

W 2004 r. poziom kosztów ponoszonych przez badane przedsiębiorstwa był – podobnie jak w przypadku przychodów – bardzo zróżnicowany. W badanym okresie przeciętnie ponoszone koszty w przeliczeniu na jeden podmiot kształtowały się na poziomie 1190,0 tys. zł (dla porównania w roku 2003 – 1074,7 tys. zł), natomiast w przeliczeniu na jednego pracującego – 250,1 tys. zł (w 2003 r. – 228,0 tys. zł). Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności, najwyższy poziom kosztów w przeliczeniu na 1 pracującego odnotowano dla firm zajmujących się pośrednictwem finansowym (522,6 tys. zł), zaś w przeliczeniu na 1 podmiot – dla przedsiębiorstw przemysłowych (3695,1 tys. zł). Najniższe koszty zarówno na 1 pracującego, jak i na 1 podmiot ponosiły jednostki związane z ochroną zdrowia i opieką społeczną (odpowiednio 42,9 tys. zł i 92,0 tys. zł).

Duże zróżnicowanie poziomu ponoszonych kosztów wystąpiło również w przedsiębiorstwach w zależności od form prawnych. W grupie osób prawnych, tak w przeliczeniu na 1 podmiot, jak i na 1 pracującego (podobnie jak w roku ubiegłym) koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności były wyższe niż w grupie osób fizycznych.

Dla przedsiębiorstw mających osobowość prawną wielkości te oszacowano na poziomie 13177,2 tys. zł na 1 podmiot i 354,6 tys. zł na 1 pracującego, dla jednostek osób fizycznych – odpowiednio: 274,2 tys. zł i 120,1 tys. zł.

Z punktu widzenia klasy wielkości podmiotów, przedsiębiorstwa małe poniosły w badanym okresie koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w wysokości 791616 mln zł, w tym mikro-przedsiębiorstwa – 485062 mln zł (w 2003 r. odpowiednio – 738578 mln zł i 452728 mln zł). Ponad 87% tej wartości stanowiły koszty poniesione w sektorze prywatnym. Podobnie jak w roku ubiegłym najwyższy odsetek kosztów z całokształtu działalności zarówno dla wszystkich przedsiębiorstw małych, jak i dla mikro-przedsiębiorstw, odnotowano w handlu (odpowiednio: 57,5% i 57,8%), najniższy zaś dla grupy podmiotów małych i dla mikro-przedsiębiorstw z sekcji leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa (odpowiednio 0,1% i 0,2%).

W 2004 r., przeciętne koszty w przeliczeniu na 1 podmiot dla grupy podmiotów małych wyniosły 466,1 tys. zł (w tym dla mikro-przedsiębiorstw 293,3 tys. zł), zaś na 1 pracującego 181,9 tys. zł (dla najmniejszych przedsiębiorstw do 9 osób pracujących – 143,4 tys. zł). Najwyższy ich poziom odnotowano dla przedsiębiorstw zajmujących się pośrednictwem finansowym – odpowiednio: 972,6 tys. zł (dla grupy mikro-przedsiębiorstw – 817,9 tys. zł) i 667,2 tys. zł (mikro-przedsiębiorstwa – 593,7 tys. zł). Najniższe wartości kosztów przypadających na 1 podmiot zarówno w grupie przedsiębiorstw małych jak i mikro-przedsiębiorstw wykazano dla firm związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną (odpowiednio: 69,0 tys. zł i 52,6 tys. zł), w przeliczeniu na 1 pracującego – również dla firm związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną (dla przedsiębiorstw małych – 38,2 tys. natomiast dla mikro-przedsiębiorstw – 34,2 tys. zł).

W 2004 r. koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw średnich wyniosły 463898 mln zł, co oznacza wzrost o 12% w stosunku do roku 2003. Blisko 90,0% tej wartości stanowiły koszty poniesione przez podmioty średnie należące do sektora prywatnego. Najwyższy odsetek kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw średnich odnotowano w handlu (42,8%), najniższy zaś (0,3%) – w ochronie zdrowia.

Koszty przedsiębiorstw średnich w przeliczeniu na 1 podmiot wyniosły średnio 33127,9 tys. zł (wobec 28404,5 tys. zł w 2003 r.) i kształtowały się w granicach od 73395,4 tys. zł w handlu do 6827,3 tys. zł w ochronie zdrowia i opiece społecznej. Przeciętne koszty w przeliczeniu na 1 pracującego wyniosły 317,4 tys. zł. Najwyższy ich poziom odnotowano w handlu – 770,5 tys. zł, najniższy zaś w ochronie zdrowia i opiece społecznej – 70,7 tys. zł.

Ponad 38,5% z ogólnej wartości kosztów uzyskania przychodów wszystkich przedsiębiorstw stanowiły koszty poniesione przez podmioty duże – 785317 mln zł, (co oznacza wzrost o 10,8% w stosunku do roku ubiegłego). Podobnie jak rok wcześniej, koszty podmiotów dużych to niemal wyłącznie koszty osób prawnych – 98,9%. Z ogólnej wartości kosztów poniesionych w grupie podmiotów dużych, 75,6% stanowiły koszty sektora prywatnego. Z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności najwyższe koszty w grupie dużych przedsiębiorstw poniosły jednostki przemysłowe (62,1% kosztów ogółem), najniższe – jednostki z ochrony zdrowia i opieki społecznej (0,1% kosztów podmiotów zaklasyfikowanych do tej klasy wielkości przedsiębiorstw).

W 2004 r. przeciętne koszty w przeliczeniu na 1 podmiot dla dużych podmiotów wyniosły 285155,0, zaś na 1 pracującego – 334,4 tys. zł (w roku 2003 odpowiednio – 262319,9 tys. zł i 306,8 tys. zł). Najwyższy ich poziom odnotowano dla przedsiębiorstw zajmujących się handlem – odpowiednio: 497240,9 tys. zł w przeliczeniu na 1 podmiot oraz 585,9 tys. zł w przeliczeniu na 1 pracującego. Najniższe wartości kosztów przypadających tak na 1 podmiot, jak i na 1 pracującego wykazano dla firm związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną (odpowiednio: 262771,5 tys. zł i 63,9 tys. zł).

2.3.3. Wskaźnik poziomu kosztów

Porównując wartość ponoszonych przez przedsiębiorstwa kosztów z osiąganymi przychodami należy stwierdzić, że relacja ta kształtowała się przeciętnie na poziomie 93,1% (dla porównania w 2003 r. – 95,1%). Najwyższy udział kosztów w przychodach wykazały, podobnie jak przed rokiem, przedsiębiorstwa związane z handlem (95,7%), natomiast najniższy – jednostki związane z edukacją (74,1%).

Uwzględniając klasy wielkości podmiotów wskaźniki poziomu kosztów z całokształtu działalności były też zróżnicowane. W przedsiębiorstwach małych wskaźnik ten wyniósł 91,4% i wahał się w granicach od 71,5% w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie do 96,9% w pośrednictwie finansowym. W przedsiębiorstwach średnich wyniósł 95,2% i był najwyższy w ochronie zdrowia i opiece społecznej (97,7%), a najniższy w transporcie (86,7%). Udział kosztów w przychodach w przedsiębiorstwach dużych wyniósł 93,5% i był wyższy od przeciętnego udziału kosztów w przychodach w kraju o blisko 0,5%, przy czym najwyższy odnotowano w budownictwie (100,3%) a najniższy w pośrednictwie finansowym (86,%).

2.3.4. Wynagrodzenia

Istotny element ponoszonych kosztów stanowią wynagrodzenia wypłacane przez właścicieli badanych podmiotów gospodarczych osobom zatrudnionym. W 2004 roku udział wynagrodzeń w kosztach zmalał o 1% i wyniósł 7,8%. Był on najwyższy w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie (21,5%) oraz ochronie zdrowia (20,5%), najniższy zaś w działalności związanej z pośrednictwem finansowym (3,1%) i handlem (3,5%).

W grupie podmiotów małych udział wynagrodzeń w kosztach wyniósł przeciętnie, tak samo jak w roku ubiegłym, 5,4% (dla grupy mikro-przedsiębiorstw – 4,2%). Najwyższy udział zarówno w grupie przedsiębiorstw małych, jak i mikro-przedsiębiorstw odnotowano dla podmiotów zajmujących się leśnictwem, rybołówstwem i rybactwem (odpowiednio: 16,5% i 12,9%), najniższy – w firmach związanych z pośrednictwem finansowym (odpowiednio: 1,2% i 0,7%).

W podmiotach średnich udział wynagrodzeń w kosztach wyniósł 8,6% (w 2003 r. – 9,1%). Podobnie jak w podmiotach małych, najwyższy wskaźnik odnotowano w przedsiębiorstwach związanych z leśnictwem, rybołówstwem i rybactwem (35,8%), najniższy zaś w jednostkach handlowych – 3,7%.

Udział wynagrodzeń w kosztach przedsiębiorstw dużych także zmalał w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł 9,8% (wobec 10,0% w 2003 r.) Najwyższy udział odnotowano w ochronie zdrowia i opiece społecznej – 33,8%, najniższy w działalności handlowej – 4,3%.

2.4. Inwestycje. Środki trwałe

2.4.1. Inwestycje

Szacuje się, że około 13,5% jednostek badanej zbiorowości prowadziło w 2004 r. działalność inwestycyjną, co oznacza spadek liczby jednostek inwestycyjnych w stosunku do 2003 r. o ponad 1%. Dominacja małych jednostek w strukturze całej populacji aktywnych przedsiębiorstw powoduje, że stanowią one też najwyższy odsetek (93,1%) wśród podmiotów inwestujących. Podobnie struktura zbiorowości przedsiębiorstw z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności wpływa na to, że przedsiębiorstwa ponoszące nakłady inwestycyjne to w większości jednostki prowadzące działalność związaną z handlem – 30,2%, przemysłem – 19,2% oraz obsługą nieruchomości – 17,3%.

Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa w 2004 r. wyniosła 90392 mln zł, w tym na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących 80120 mln zł tj. 88,6% łącznej wartości nakładów (w 2003 r. – odpowiednio: 77397 mln zł i 70235 mln zł). Oznacza to, że w 2004 r. przeciętnie w jednym przedsiębiorstwie wydatkowano na działalność inwestycyjną 52,7 tys., co w porównaniu z 2003 r. daje wzrost o 17,6%.

Wśród ogólnej liczby przedsiębiorstw ponoszących nakłady na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, podobnie jak w roku ubiegłym, ponad połowę (51,8%) nakładów poniosły firmy prowadzące działalność przemysłową. Nieco więcej nakładów inwestycyjnych niż rok wcześniej, przypadło na zakup używanych środków trwałych (11,4%; w 2003 r. – 9,3%), z czego na przemysł przypadło 38,8%.

Spośród ogółu przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe i ulepszenie istniejących, analogicznie jak w roku poprzednim – najczęściej, bo aż 99,7% przedsiębiorstw poniosło nakłady inwestycyjne do wartości 10 mln zł. Najwyższy odsetek przedsiębiorstw ponoszących takie nakłady inwestycyjne odnotowano w działalności związanej z handlem (30,1%), najniższy (0,6%) w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie. Nakłady najwyższe – przekraczające 100 mln zł – poniosło mniej niż 0,05% firm. W przypadku przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne w wysokości przekraczającej 100 mln zł najwyższy ich odsetek zaobserwowano w przemyśle (62,7%), najniższy w budownictwie (1,2%).

Udział nakładów inwestycyjnych w przychodach uzyskanych przez przedsiębiorstwa w 2004 r. wyniósł ponad 4,1%, wobec 3,9% w roku ubiegłym. Wartość nakładów inwestycyjnych na nowe środki trwałe stanowiła 3,7% przychodów, natomiast na używane środki trwałe – 0,5%. Wielkości tych udziałów w poszczególnych rodzajach działalności są bardzo zróżnicowane. Największy udział nakładów inwestycyjnych w przychodach obserwuje się w działalności transportowej (7,9%), najniższy w handlu i naprawach (1,7%).

Jak już wspomniano, najwyższy odsetek inwestujących przedsiębiorstw stanowiły podmioty małe. Z punktu widzenia wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych, grupa ta nie była już dominująca. Nakłady poniesione przez te przedsiębiorstwa wyniosły 23053250 tys. zł (w 2003 r. – 20768378 tys. zł), co stanowi 25,5% wartości nakładów inwestycyjnych ogółem przedsiębiorstw. Mikro-przedsiębiorstwa stanowiące 79,8% wszystkich inwestujących podmiotów, poniosły 12,6% łącznej wartości nakładów wszystkich jednostek.

Wartość nakładów inwestycyjnych podmiotów małych w przeliczeniu na 1 zakład wyniosła w 2004 r. – 13,6 tys. zł, a na 1 przedsiębiorstwo inwestujące – 106,4 tys. zł.

Struktura zbiorowości małych jednostek według rodzaju prowadzonej działalności kształtuje też strukturę jednostek inwestujących według powyższego kryterium. W 2004 r. najwyższy udział inwestujących podmiotów małych obserwowano w handlu i naprawach (31,1%), w obsłudze nieruchomości i firm (17,8%) oraz przemyśle (16,8%).

W strukturze wydatków inwestycyjnych małych podmiotów 84,7% zrealizowanych nakładów inwestycyjnych przypadło na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, a 15,3% na zakup używanych środków trwałych (w 2003 r. odpowiednio: 87,3% i 12,7%). Wśród małych jednostek odsetek nakładów na zakup nowych środków był jeszcze wyższy dla mikro-przedsiębiorstw (92,9%).

Udział nakładów inwestycyjnych jednostek małych w uzyskanych przez nie przychodach wyniósł w 2004 r. 2,7% (w mikro-przedsiębiorstwach – 2,1%), z tego 2,3% nakładów na nowe środki trwałe (w mikro-przedsiębiorstwach – 2,0%) a 0,4% – na używane (w mikro-przedsiębiorstwach – 0,1%). Największy udział nakładów inwestycyjnych w przychodach jednostek małych i mikro zaobserwowano w obsłudze nieruchomości (odpowiednio: 6,7% i 6,2%) oraz w handlu i naprawach (analogicznie: 6,6% oraz 5,1%).

W 2004 r. 5,7% podmiotów średnich dokonywało inwestycji. W grupie tej firmy prowadzące działalność przemysłową stanowiły ponad połowę przedsiębiorstw inwestujących (50,3%), a działalność handlową – 19,8%.

Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez podmioty średnie wyniosła 21943592 tys. zł (w 2003 r. – 16258570 tys. zł), co stanowi 24,3% wartości nakładów inwestycyjnych ogółu przedsiębiorstw. Nakłady te angażowane były głównie na zakup nowych obiektów majątkowych (83,4%), a ponosiły je w ogromnej większości – podobnie jak rok wcześniej – firmy przemysłowe (48,6%), natomiast najmniejsze nakłady poniosły firmy z ochrony zdrowia (0,7%).

W przeliczeniu na 1 zakład wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw średnich w 2004 r. wyniosła 1567,1 tys. zł.

Podmioty średnie to jednostki inwestujące w przeważającej mierze środki w wysokości do 10 tys. zł. Podobnie jak w 2003 r. aż 98,0% przedsiębiorstw średnich poniosło w 2004 r. nakłady inwestycyjne we wspomnianej wysokości, z czego blisko połowę stanowiły firmy prowadzące działalność przemysłową.

W badanym okresie udział nakładów inwestycyjnych jednostek średnich w przychodach wyniósł 4,5% (w 2003 r. – 3,9%). Wartość nakładów inwestycyjnych na nowe środki trwałe stanowiła 3,8% przychodów, na używane środki trwałe – 0,7%. Największy udział nakładów inwestycyjnych w przychodach jednostek średnich odnotowano w przemyśle (21,9%), najniższy zaś w ochronie zdrowia (0,3%).

Choć zbiorowość inwestujących podmiotów dużych jest najmniej liczna (1,2%), to wartość poniesionych przez nią nakładów inwestycyjnych stanowi połowę (50,2%) nakładów poniesionych przez ogół przedsiębiorstw (w 2003 r. – 52,2%). W poszczególnych rodzajach działalności, największy udział inwestujących podmiotów dużych obserwuje się w przemyśle (59,9%).

W przeliczeniu na 1 zakład wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw dużych w 2004 r. wyniosła 16483,2 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 11,0%.

Przedsiębiorstwa duże, podobnie jak i pozostałe grupy podmiotów, inwestowały głównie w nowe obiekty majątkowe. Wartość tych nakładów w 2004 roku wzrosła do 42279768 tys. zł (w 2003 r. – 38217590 tys. zł), co stanowi 93,1% ogółu nakładów przedsiębiorstw dużych.

Zarówno w nowe obiekty majątkowe i ulepszenie istniejących jak i w używane środki trwały inwestowały głównie jednostki przemysłowe (odpowiednio: 66,4% i 50,4%).

W 2004 r. 76,7% jednostek dużych zaangażowało w nakłady inwestycyjne w nowe obiekty środki o wartości do 10 mln zł, zaś tylko 2,7% firm poniosło nakłady przekraczające 100 mln zł (w 2003 r. odpowiednio: 79,9% i 2,1%).

Udział nakładów inwestycyjnych jednostek dużych w przychodach kształtował się na poziomie 5,4% wobec 5,5% w 2003 r. W omawianej grupie przedsiębiorstw wartość nakładów inwestycyjnych na nowe środki trwały stanowiła 5,0% przychodów, natomiast na używane środki trwały 0,4%. Największy, ponad 35% udział nakładów inwestycyjnych w przychodach podmiotów dużych odnotowano w przemyśle, najmniejszy w budownictwie i pośrednictwie finansowym – po 2,0%.

2.4.2. Środki trwałe

Wartość brutto środków trwałych badanych przedsiębiorstw na koniec 2004 r. wyniosła 1018269756 tys. zł (rok wcześniej – 967625944 tys. zł). Podobnie jak w roku poprzednim, nieco ponad połowę (53,2%) tej wartości stanowiły budynki i lokale. Najmniejszy udział w strukturze wartości brutto środków trwałych miały środki transportu – niewiele ponad 4%.

Z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności przedsiębiorstw, najwyższy odsetek środków trwałych należał, podobnie jak w 2003 r., do podmiotów przemysłowych (ponad 52,3% łącznej wartości środków), najmniejszy do podmiotów zajmujących się edukacją (0,1%).

Przedsiębiorstwa przemysłowe dysponowały największą wartością maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi (52,3%) oraz budynków i lokali (44,6%). Środki transportu to – identycznie jak przed rokiem – 37,9% środki firm transportowych.

Stopień zużycia środków trwałych przedsiębiorstw w 2004 r. oszacowano na 44,6%. Wyższy od przeciętnego stopień zużycia środków trwałych przedsiębiorstw odnotowano dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi (61,0%) oraz środków transportu (47,4%), niższy – dla budynków i lokali (32,2%).

Środki trwałe podmiotów małych stanowiły, podobnie jak przed rokiem, 20,0% wartości brutto środków trwałych ogółu przedsiębiorstw (dla mikro-przedsiębiorstw – 9,5%). Najwyższy odsetek środków trwałych zarówno w całej grupie przedsiębiorstw małych jak i w grupie mikro-przedsiębiorstw odnotowano dla podmiotów zajmujących się obsługą nieruchomości i firm (odpowiednio: 39,0% i 33,5%). Budynki i lokale stanowiły pozycję dominującą w ogólnej wartości brutto środków trwałych tak małych (58,8%), jak i mikro-przedsiębiorstw (48,1%).

Stopień zużycia środków trwałych dla ogółu podmiotów małych kształtował się na poziomie 30,1% (dla mikro-przedsiębiorstw 25,1%). Dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi wyniósł 51,6% (w mikro-przedsiębiorstwach 43,4%) a dla budynków i lokali – 19,1% (dla grupy mikro-przedsiębiorstw 11,9%).

Wartość środków trwałych należących do podmiotów średnich była nieznacznie tylko wyższa od wartości środków jednostek małych, stanowiąc 22,0% ogólnej wartości środków trwałych badanej zbiorowości (w 2003 r. – 21,1%). W tej grupie jednostek 43,3% środków trwałych dysponowały przedsiębiorstwa przemysłowe, co oznacza wzrost o 3,4% w stosunku do poprzedniego roku.

Dominującą grupą środków trwałych jednostek średnich były budynki i lokale (63,2% ogólnej wartości brutto środków trwałych przedsiębiorstw średnich). Prawie w połowie należały one do jednostek prowadzących działalność z zakresu obsługi nieruchomości i firm.

Stopień zużycia środków trwałych w grupie podmiotów średnich kształtował się na poziomie 40,9% (w 2003 r. – 38,1%). Wyższy od przeciętnego stopień zużycia środków trwałych w analizowanej zbiorowości odnotowano dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi oraz dla środków transportu (odpowiednio: 58,9% i 56,6%).

Najwyższy odsetek środków trwałych ogółu badanych przedsiębiorstw stanowiły środki należące do podmiotów dużych – 58,0% wartości brutto (w 2003 r. – 58,8%). W głównej mierze należały one do przedsiębiorstw prowadzących działalność przemysłową – 74,6%, co oznacza wzrost w stosunku do poprzedniego roku o blisko 6,0%.

Podobnie jak w grupie małych i średnich podmiotów, budynki i lokale były główną grupą środków trwałych także i w dużych przedsiębiorstwach, stanowiąc 47,4% ogólnej wartości brutto środków trwałych tej grupy podmiotów.

Stopień zużycia środków trwałych dużych podmiotów był najwyższy w stosunku do rozpatrywanych klas przedsiębiorstw i kształtował się na poziomie 51,1% (w 2003 r. – 50,7%). W odniesieniu do poszczególnych grup środków trwałych najwyższy stopień zużycia – podobnie jak w roku ubiegłym – odnotowano dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi (63,0%), najniższy – dla budynków i lokali (38,6%).

2.5. Podstawowe dane w przekroju terytorialnym

W niniejszej części zaprezentowane zostały podstawowe dane o przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych województwach, w tym o:

- liczbie przedsiębiorstw,
- liczbie pracujących,
- przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych,
- przychodach i kosztach,
- nakładach inwestycyjnych,
- jednostkach lokalnych.

Największa liczba przedsiębiorstw w układzie regionalnym miała siedzibę w województwie mazowieckim (270,8 tys., tj. 15,8% łącznej liczby jednostek) i śląskim (218,4 tys. tj. 12,7%). Oznacza to spadek ogólnej liczby podmiotów w każdym z tych województw o blisko 1% w stosunku do roku ubiegłego. Od 116,1 tys. do 173,1 tys. podmiotów było zlokalizowanych na terenie województw: pomorskiego, łódzkiego, dolnośląskiego, małopolskiego wielkopolskiego. W trzech najmniejszych województwach: opolskim, lubuskim i świętokrzyskim, a także w dwóch województwach północno-wschodniej i wschodniej Polski, tj. podlaskim i warmińsko-mazurskim w końcu 2004 r. prowadziło działalność od 36,1 tys. do 50,3 tys. badanych podmiotów.

Podobne było zróżnicowanie lokalizacji w poszczególnych województwach przedsiębiorstw małych (w tym mikro-przedsiębiorstw) i średnich. W grupie jednostek dużych dominacja województw mazowieckiego i śląskiego była jeszcze bardziej znacząca, bowiem na ich terenie miało siedzibę odpowiednio 20,7% oraz 14,2% wszystkich przedsiębiorstw tej grupy (w 2003 r. odpowiednio 20,6% i 14,6%).

W województwach mazowieckim, śląskim i wielkopolskim miało siedzibę najwięcej przedsiębiorstw prowadzących każdy z uwzględnianych w opracowaniu rodzajów działalności,

poza hotelarstwem i gastronomią. W tym ostatnim obszarze najwięcej firm było zlokalizowanych w województwie śląskim i zachodniopomorskim.

Nieco inaczej kształtowała się struktura przedsiębiorstw w układzie regionalnym, jeśli uwzględni się wielkość województw określaną liczbą mieszkańców. W omawianym okresie największą liczbę przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zaobserwowano w województwie zachodniopomorskim (57,7), pomorskim (52,9), mazowieckim (52,6) oraz wielkopolskim (51,4), a najmniejszą – w województwach: podkarpackim (30,7), lubelskim (33,9), opolskim (34,3) i podlaskim (34,5). Podobne dysproporcje liczby przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców wystąpiły w odniesieniu do podmiotów pogrupowanych według ich klas wielkości.

Jak już wyżej wspomniano, w końcu 2004 r. w badanych przedsiębiorstwach znalazło pracę 816,7 tys. osób. Podobnie jak w 2003 r., z tej liczby najwięcej pracujących w badanych podmiotach odnotowano w przedsiębiorstwach mających siedzibę w województwach: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim. Łączna liczba pracujących w tych województwach stanowiła 60,5% wszystkich pracujących w Polsce, w tym 21,0% w województwie mazowieckim i 14,0% w województwie śląskim. Najmniej osób pracowało w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w województwie: opolskim, podlaskim, lubuskim oraz świętokrzyskim (łącznie 8,8%).

Wspomniana wyżej grupa pięciu największych województw była też dominująca, jeśli liczbę pracujących przeliczy się na 1000 mieszkańców w poszczególnych województwach. W województwie mazowieckim w końcu 2004 r. pracowały 333 osoby na 1000 mieszkańców, w śląskim – 243 osoby, a w województwie małopolskim – 200 osób. Najmniej pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w województwie lubelskim – 136 osób.

Struktura pracujących w poszczególnych województwach w przedsiębiorstwach wyodrębnionych trzech grup podmiotów według ich klas wielkości istotnie odbiega od struktury terytorialnej pracujących we wszystkich jednostkach w zasadzie tylko dla przedsiębiorstw dużych. Znacząca dominacja województwa mazowieckiego (153 osoby na 1000 mieszkańców wobec 74 osób w województwie śląskim czy 66 w dolnośląskim) wynika z tego, że w tym właśnie regionie znajdowała się siedziba wielu bardzo dużych podmiotów. Ich działalność była zlokalizowana w rzeczywistości w wielu przypadkach także na terenie innych województw, stąd też bardziej poprawnego obrazu terytorialnej struktury pracujących dostarczają dane o jednostkach lokalnych.

Liczba pracujących liczona metodą jednostek lokalnych była niższa o 243,1 tys. osób w województwie mazowieckim niż liczona według miejsca, w których znajdowała się siedziba przedsiębiorstwa. Oznacza to, że w województwie tym pracowało w rzeczywistości 18,1% wszystkich pracujących.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w 2004 r. w przeliczeniu na jednego zatrudnionego było także zróżnicowane w poszczególnych województwach. Najwyższe płace, podobnie jak w latach poprzednich, uzyskali zatrudnieni w województwach: mazowieckim – 3110 zł i śląskim – 2449 zł, najniższe – w województwach: warmińsko-mazurskim – 1767 zł i lubuskim – 1805 zł (w 2003 r. odpowiednio najwyższe: 2831 zł i 2292 zł oraz najniższe 1718 zł i 1702 zł)

Z punktu widzenia klas wielkości podmiotów, wysokość płac rosła we wszystkich województwach wraz ze wzrostem wielkości przedsiębiorstw: najwyższe wynagrodzenie otrzymywali zatrudnieni w przedsiębiorstwach dużych, najniższe zaś w przedsiębiorstwach małych. Jedynym wyjątkiem – podobnie jak w latach poprzednich – było województwo mazowieckie, w którym przeciętne wynagrodzenie w jednostkach średnich było najwyższe i wynosiło 3685 zł.

Gdyby określać wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia metodą jednostek lokalnych okazałoby się, że we wszystkich województwach poza łódzkim i wielkopolskim było ono wyższe od liczonego metodą przedsiębiorstw, przy czym różnica ta wyniosła od 7 zł w województwie podlaskim do 160 zł w województwie warmińsko-mazurskim.

Podobnie jak w odniesieniu do liczby przedsiębiorstw i liczby pracujących, między poszczególnymi województwami obserwuje się również duże zróżnicowanie w zakresie przychodów na jeden zakład i na jednego pracującego. Najwyższe przychody na jeden zakład (wyższe od przeciętnych w kraju) osiągnęły przedsiębiorstwa działające na terenie województwa: mazowieckiego – 2446,9 tys. zł (w 2003 r. – 2173,0 tys. zł), a dalej śląskiego – 1394,6 tys. zł (w 2003 r. – 1233,2 tys. zł) i wielkopolskiego – 1258,2 tys. zł (w 2003 r. odpowiednio – 1094,2 tys. zł), najniższe – w województwie zachodniopomorskim – 649,6 tys. zł (w 2003 – 594,5 tys. zł).

Wyraźne różnice obserwuje się też w poszczególnych województwach w poziomie uzyskiwanych przychodów w przeliczeniu na jednego pracującego. W 2004 r. przychody te kształtowały się od 193,4 tys. zł w województwie warmińsko-mazurskim do 386,4 tys. zł w województwie mazowieckim (dla porównania w 2003 r. 172,5 tys. zł w województwie warmińsko-mazurskim i 350,3 tys. zł w województwie mazowieckim).

Duże zróżnicowanie przychodów na jeden podmiot i na jednego pracującego odnotowano również w przedsiębiorstwach poszczególnych klas wielkości. Przede wszystkim należy zauważyć, że we wszystkich województwach przychody uzyskiwane na jedno przedsiębiorstwo rosły znacząco wraz ze wzrostem wielkości jednostki. Najwyższe wartości przychodów zarówno na jeden podmiot, jak i na jednego pracującego w każdej z rozpatrywanych klas podmiotów wykazano dla województwa mazowieckiego. Dla jednostek małych wyniosły one odpowiednio: 695,8 tys. zł i 271,5 tys. zł (w tym dla mikro-przedsiębiorstw – 419,0 tys. zł i 200,1 tys. zł), dla średnich – 70100,0 tys. zł i 659,0 tys. zł, dla jednostek dużych – 558812,7 tys. zł i 403,5 tys. zł. Najniższe przychody wśród jednostek

małych wykazały podmioty z województwa zachodniopomorskiego: 366,8 tys. zł na jeden podmiot i 172,3 tys. zł na jednego pracującego (w tym dla mikro-przedsiębiorstw odpowiednio: 241,0 tys. zł i 136,9 tys. zł). Najniższe przychody w jednostkach średnich zanotowano w województwie lubuskim (22035,3 tys. zł na jeden podmiot i 211,7 tys. zł na jednego pracującego), natomiast w jednostkach dużych – w województwie podkarpackim (odpowiednio: 146596,1 tys. zł i 224,6 tys. zł).

Duże zróżnicowanie między poszczególnymi województwami zaobserwowano również w poziomie kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwa, przeliczonych na jeden podmiot i na jednego pracującego. Najwyższe koszty na jeden podmiot, podobnie jak w przypadku przychodów, osiągnęły przedsiębiorstwa mające swą siedzibę na terenie województwa mazowieckiego – 2278,5 tys. zł, najniższe zaś w województwie zachodniopomorskim – 608,7 tys. zł (w 2003 r. odpowiednio: w województwie mazowieckim – 2097,2 tys. zł i zachodniopomorskim – 563,0 tys. zł). Koszty w przeliczeniu na jednego pracującego kształtowały się od 177,7 tys. zł w województwie warmińsko-mazurskim do 359,7 tys. zł w województwie mazowieckim (w 2003 r. odpowiednio: 160,4 tys. zł i 338,1 tys. zł).

Także w przypadku kosztów, we wszystkich województwach notuje się ich wzrost wraz ze wzrostem wielkości przedsiębiorstwa. W klasie jednostek małych były one najniższe w przeliczeniu na jeden podmiot w województwie zachodniopomorskim (336,8 tys. zł, w tym dla mikro-przedsiębiorstw – 213,5 tys. zł), najwyższe zaś – w województwie mazowieckim (633,8 tys. zł, w tym dla mikro-przedsiębiorstw – 375,8 tys. zł), w klasie jednostek średnich – najniższe w województwie lubuskim (20837,8 tys. zł), najwyższe w województwie mazowieckim (66228,1 tys. zł), natomiast w klasie jednostek dużych – najniższe w województwie podkarpackim (136618,0 tys. zł), a najwyższe także w województwie mazowieckim (523204,1 tys. zł).

W przeliczeniu na jednego pracującego koszty w klasie jednostek małych były najwyższe w województwie mazowieckim 247,3 tys. zł (dla mikro-przedsiębiorstw – 179,5 tys. zł), a najniższe – dla całej grupy podmiotów małych w województwie kujawsko-pomorskim (142,1 tys. zł), a w grupie mikro-przedsiębiorstw w województwie łódzkim (110,2 tys. zł).

Podobnie w klasie jednostek średnich najwyższe koszty na 1 pracującego odnotowano w województwie mazowieckim (622,6 tys. zł), a najniższe w województwie lubuskim (200,1 tys. zł). W dużych przedsiębiorstwach najwyższe koszty na 1 pracującego poniosły jednostki z województwa pomorskiego (413,5 tys. zł), a najniższe – z województwa podkarpackiego (209,3 tys. zł).

W badanym okresie najwyższe nakłady inwestycyjne poniosły, analogicznie jak w roku ubiegłym, przedsiębiorstwa mające swą siedzibę na terenie województw: mazowieckiego, śląskiego i wielkopolskiego. Łączną kwotę inwestycji dokonanych przez te podmioty

oszacowano na poziomie 48279,4 mln zł (w 2003 r. – 42909,3 mln zł), co stanowi 53,4% nakładów inwestycyjnych ogółem (w tym 31,4% w województwie mazowieckim).

W nakładach tych przeważały nakłady na nowe obiekty majątkowe i ulepszenia istniejących. Przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie trzech powyższych województw wydatkowały na ten cel łącznie 43374,0 mln zł, co stanowiło 89,8% ogółu ich nakładów inwestycyjnych (w 2003 r. – odpowiednio: 39466,2 mln zł i 92,0%) i 54,1% krajowych nakładów na nowe obiekty majątkowe.

Analizując strukturę wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw w poszczególnych województwach z punktu widzenia rodzaju prowadzonej przez nie działalności należy zauważyć, że podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej na inwestycje wydatkowały podmioty przemysłowe z województwa mazowieckiego i śląskiego. Przeznaczyły one na ten cel 33,7% z kwoty wydatkowanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe (45503,9 mln zł), co stanowi połowę ogólnej wartości nakładów poniesionych na inwestycje.

Przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwie mazowieckim poniosły też najwyższy odsetek nakładów inwestycyjnych każdej z rozpatrywanych klas wielkości jednostek. Szczególną dominację tego województwa obserwowano w grupie przedsiębiorstw dużych (38,3% nakładów wszystkich jednostek tej klasy). Ponadto zwraca uwagę znaczący poziom nakładów poniesionych przez małe jednostki z województwa wielkopolskiego oraz śląskiego (odpowiednio: 13,0% i 10,5% łącznych nakładów wszystkich przedsiębiorstw tej grupy).

W badanym okresie udział inwestycji w przychodach oszacowano na poziomie 4,1%. Był on najwyższy (powyżej 5%) w województwach: zachodniopomorskim i dolnośląskim, najniższy zaś w województwie podlaskim – 3,2%.

W grupie podmiotów małych, przy oszacowanym dla nich przeciętnym udziale inwestycji w przychodach na 2,7%, najwyższy ich poziom – powyżej 4% – wykazano dla przedsiębiorstw z województwa świętokrzyskiego, najniższy – poniżej 2% – dla województwa małopolskiego.

Przeciętny wskaźnik dla podmiotów średnich wyniósł 4,5% i kształtował się w granicach od 3,1% w województwie świętokrzyskim do 7,1% w województwie opolskim.

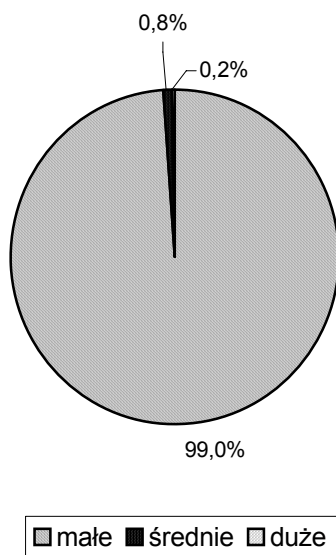
Najwyższy w kraju udział inwestycji w przychodach (5,4%) wykazano dla przedsiębiorstw dużych. W tej grupie podmiotów najwyższą jego wartość odnotowano w województwie zachodniopomorskim (11,5%), najniższą zaś w województwie pomorskim (3,9%).

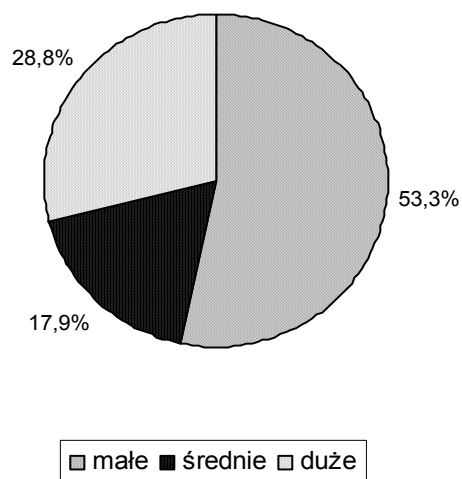
Wykres 1

Podstawowe informacje o przedsiębiorstwach według klas wielkości

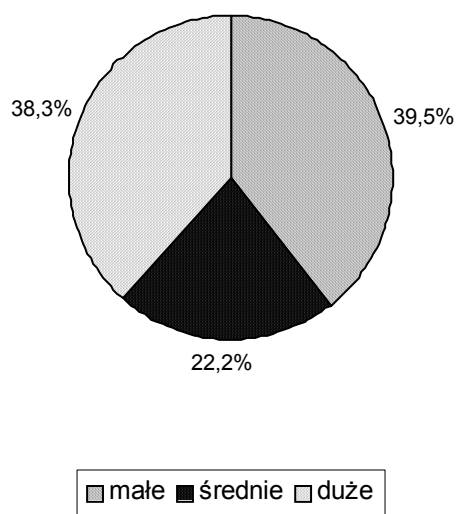
Liczba przedsiębiorstw

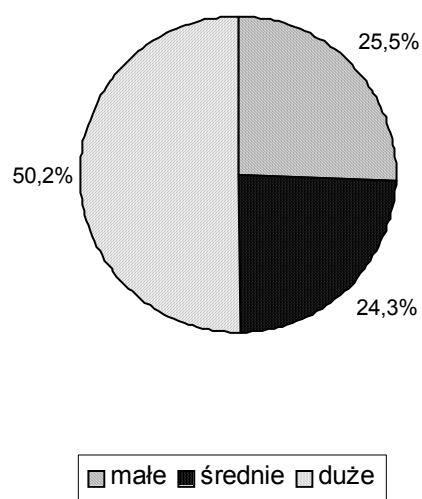
Liczba pracujących

Przychody

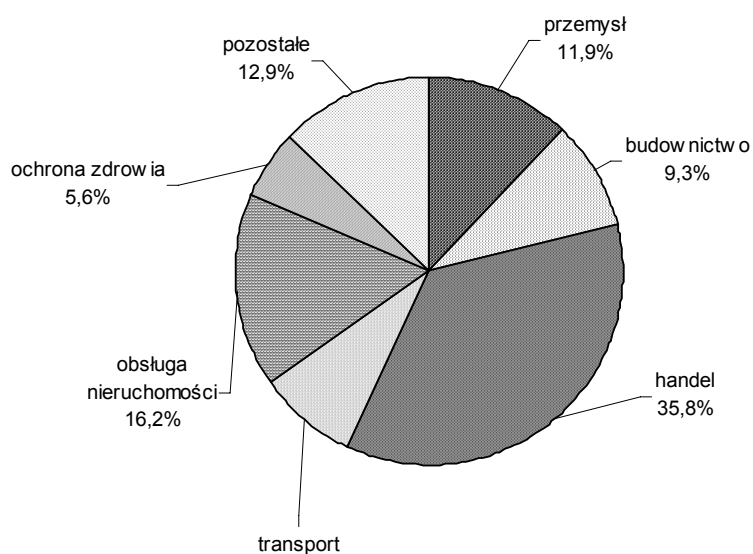

Nakłady inwestycyjne

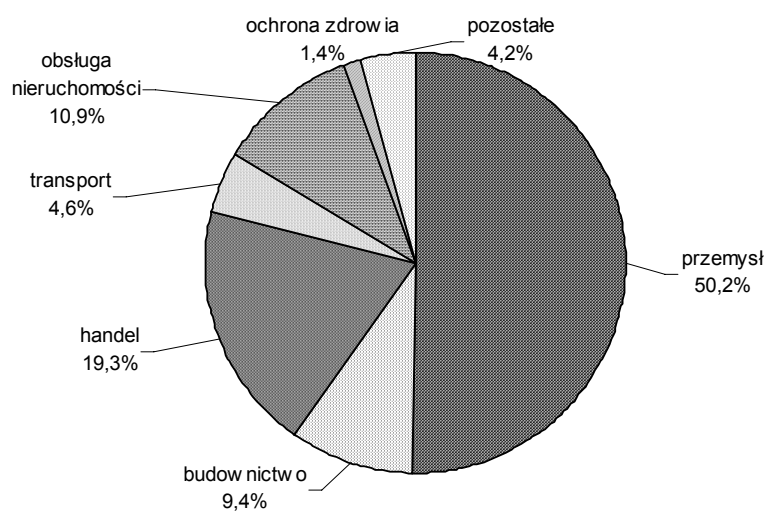

Struktura przedsiębiorstw według podstawowego rodzaju działalności

Podmioty małe

Podmioty średnie

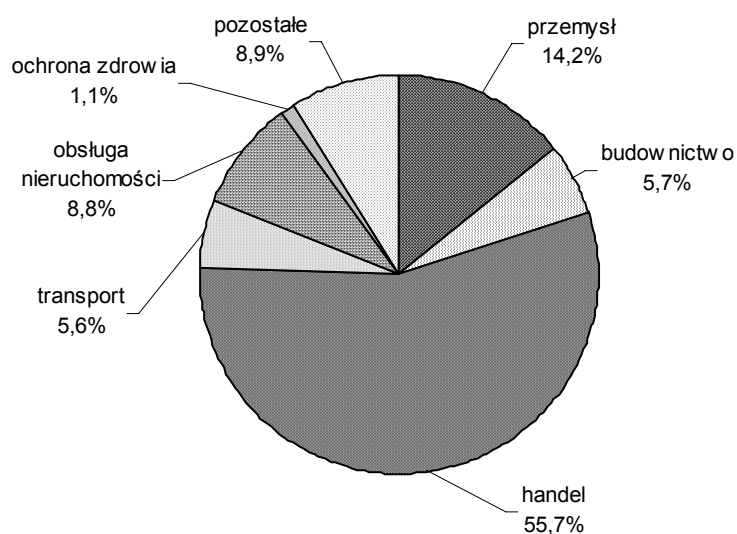

Podmioty duże

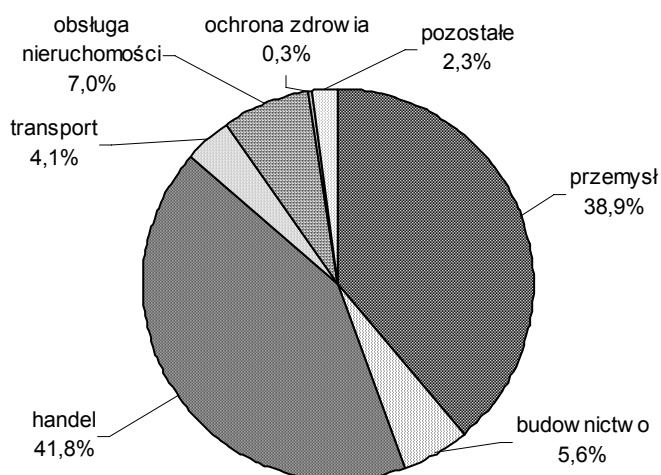

Wykres 3

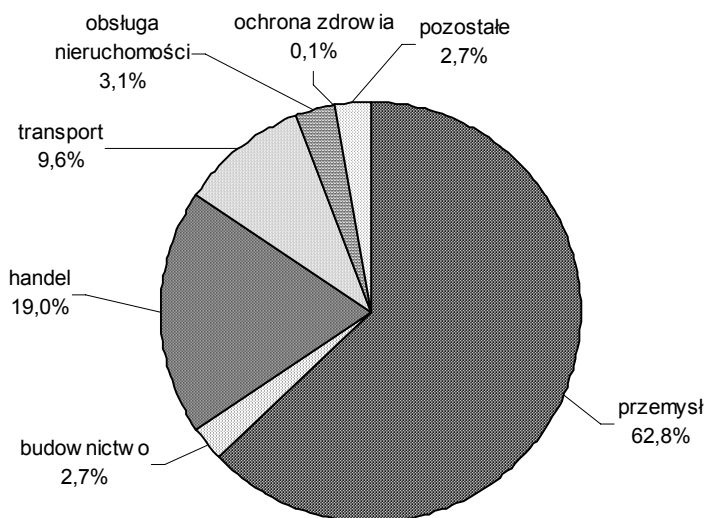
Struktura przychodów według podstawowego rodzaju działalności

Podmioty małe

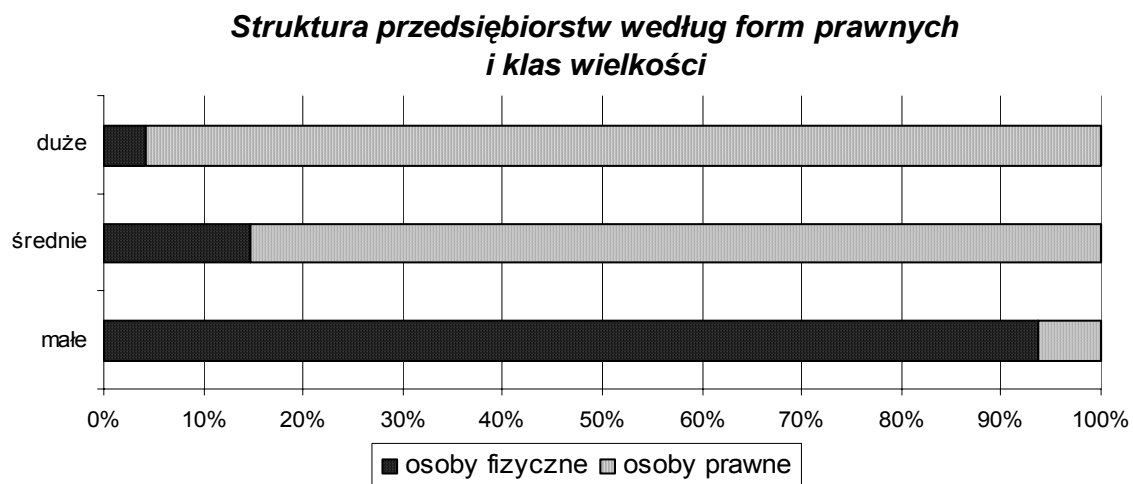

Podmioty średnie

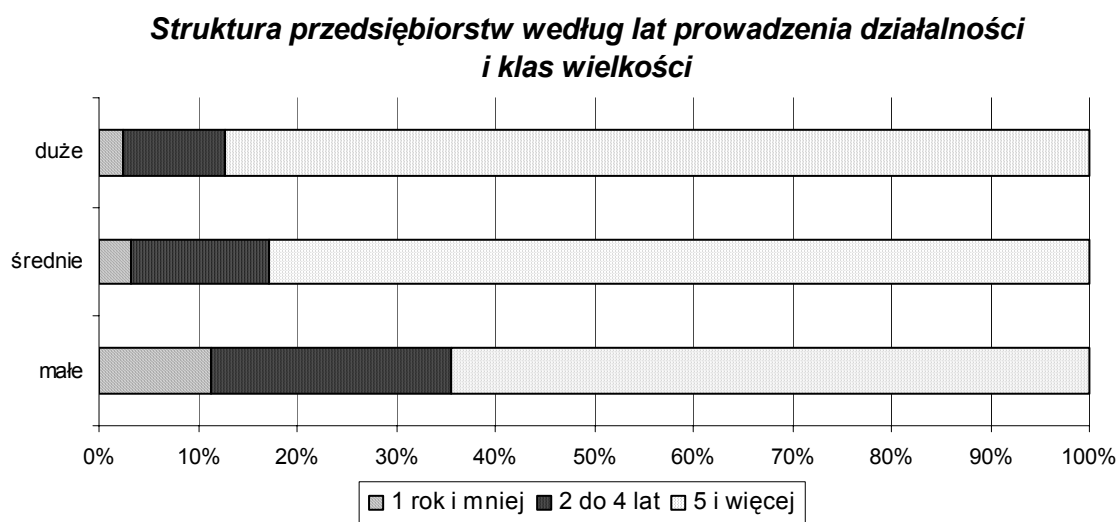

Podmioty duże

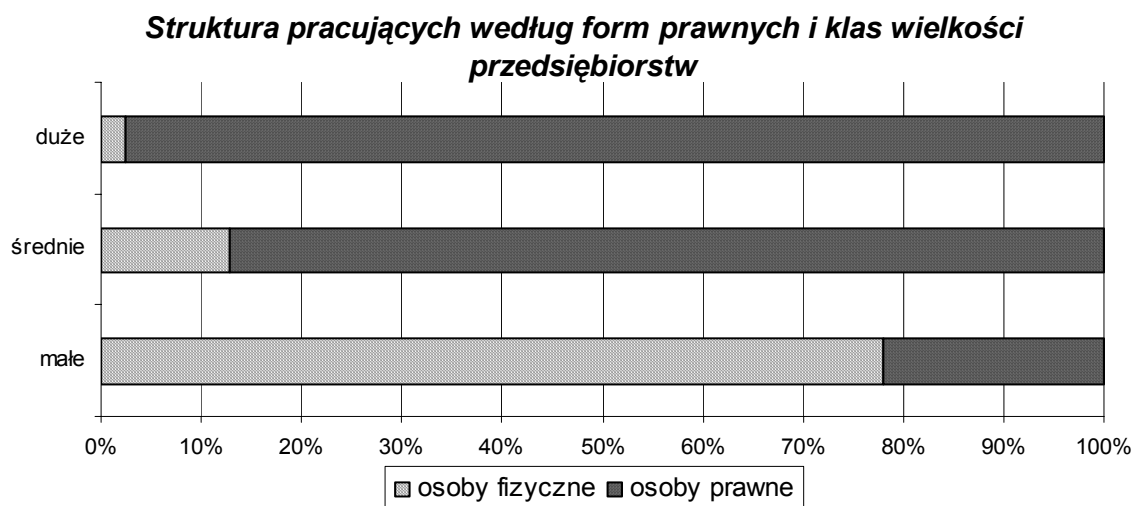
Wykres 4

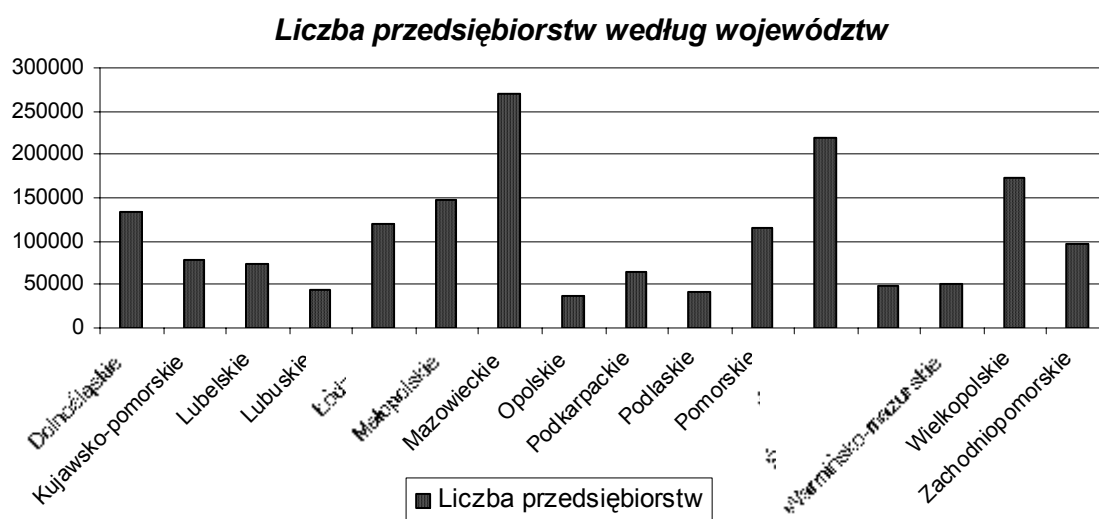
Wykres 5

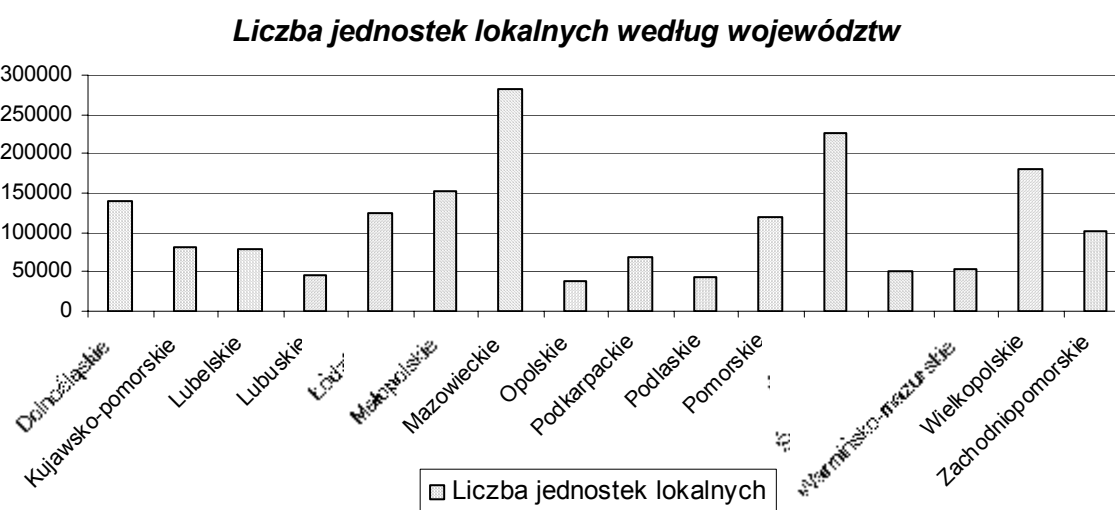
Wykres 6

Wykres 7

Wykres 8

Wykres 9

